Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
LVV-U/145885/2026

Aihe

KYMIJOEN–SUOMENLAHDEN VESIENHOITOALUEEN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS. PÖYTÄKIRJA.

Aika ja paikka

Maanantai 28.9.2026 klo 13.00–15.30
Teams

Läsnä: Puheenjohtaja: Ryhmäpäällikkö Timo Kinnunen, Lupa- ja valvontavirasto
Sihteeri: Ylitarkastaja Tiina Ahokas, Lupa- ja valvontavirasto
Johtava asiantuntija Antti Mäntykoski, Lupa- ja valvontavirasto
Vesienhoidon asiantuntija Venla Valjakka, Lupa ja valvontavirasto
Vesienhoidon asiantuntija Katja Pellikka, Uudenmaan elinvoimakeskus
Ryhmäpäällikkö Sanna Katajamäki, Itä-Suomen elinvoimakeskus
Osastopäällikkö Visa Niittyniemi, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Ryhmäpäällikkö Mikko Koivurinta, Lounais-Suomen elinvoimakeskus

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja Timo Kinnunen avasi kokouksen. Tiina Ahokas toimi kokouksen sihteerinä. Kokouksen aineisto löytyy työtilasta kokouskansiosta. Asialista on lähetetty kokouskutsun liitteenä sähköpostilla.

2 Ohjausryhmän jäsenten esittäytyminen

Käytiin esittäytymiskierros. Kokouksessa olivat läsnä ohjausryhmän kaikki varsinaiset jäsenet. Visa Niittyniemi KASEVK:sta oli kokouksessa klo 13:30 alkaen.

3 Vesienhoitoalueen ohjausryhmän tehtävät

Käytiin läpi vesienhoitoalueen ohjausryhmän lakisääteiset tehtävät ja keskusteltiin ryhmän roolista vesienhoidon suunnittelussa ja edistämisessä. Ohjausryhmää koskevat seuraavat laki- ja asetuskirjaukset:

Vesien- ja merenhoitolaki (1299/2004)

14 § Vesienhoitosuunnitelman yhteensovittamista varten vesienhoitoalueella on vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen ja toimeenpano- ja tukiviranomaisen, vesitalous- ja kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen, sekä muiden vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvien tehtäväkokonaisuuksien edustajista muodostuva ohjausryhmä.

16 § Ehdotus vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi käsitellään ja yhteensovitetaan ohjausryhmässä.

Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
LVV-U/145885/2026

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen toimittaa ohjausryhmässä käsitellyn ehdotuksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi ympäristöministeriölle.

Asetus vesienhoitoalueista (1303/2004)

5 § Ohjausryhmä yhteensovittaa vesienhoitoalueella valmistellut selvitykset, seurantaohjelmat ja toimenpideohjelmat sekä kokoaa niistä ehdotuksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi.

Asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)

22 § Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen kokoaa vesienhoitoalueella valmistelluista selvityksistä, toimenpideohjelmien yhteenvedosta ja seurantaohjelmista ehdotuksen vesienhoitosuunnitelmaksi ja toimittaa sen käsiteltäväksi vesienhoitolain 14 §:ssä tarkoitetussa ohjausryhmässä

Todettiin, että vesienhoitoalueiden ohjausryhmien tehtävä ei varsinaisesti ole hyväksyä vesienhoitosuunnitelmia, vaikka niin tehtiin ELY-keskusten toiminnan aikana VHA2:lla. Lain kirjaus ohjausryhmän roolista ei ole muuttunut. Aiemmin kuitenkin vesienhoidon järjestämisviranomaisia olivat kaikki ELY-keskukset vesienhoitoalueella, ja käytäntönä oli hyväksyä vesienhoitosuunnitelmat ohjausryhmässä.

Keskusteltiin myös VHS-MHS -ohjausryhmän roolista. Se on ei-lakisääteinen ryhmä, joka on tarpeellinen pääasiassa vesien- ja merenhoidon suunnittelutyön yhteensovittamisessa ja merenhoidon asioissa, sillä merenhoidolla ei ole vastaavaa lakisääteistä ohjausryhmää kuin vesienhoitoalueilla.

Keskusteltiin LVV-EVK-yhteistyön ylläpitämisestä ja kehittämisestä vesienhoidon suunnitteluun, toimeenpanon edistämiseen ja asiantuntijatason yhteydenpitoon liittyen. Virastojen roolit vesien- ja merenhoidossa on tarpeen selkeyttää (ministeriöt, SYKE, LVV, EVK:t). Vesien- ja merenhoidon palvelukuvaukset ovat laadinnassa parhaillaan. Tavoitteena on yhteiset valtakunnalliset toimintatavat. Yhteistyö ja eri tahojen vastuut on vesien- ja merenhoitolaissa kirjattu löyhästi. Lakiin on tulossa täsmennyksiä. Todettiin, että vesienhoitoalueiden ohjausryhmille on tarpeen laatia yhteinen työjärjestys.

Todettiin, että yhteistyön kehittäminen asiantuntijatasolla olisi hyvä olla matalalla kynnyksellä mahdollista. Vuoden 2026 kokouksissa EVK:n edustajana on ollut vaikea nähdä mikä ero ohjausryhmällä on alueelliseen yhteistyöryhmään, jossa samaa vesienhoidon suunnittelun asiaa on ollut paljon. Missä välissä ehdittäisiin pysähtyä tiettyjen vesimuodostumien äärelle ja pohtimaan miten saadaan edistettyä vesien tilan parantamista kunkin vesimuodostuman osalta. Todettiin, että alueellisten yhteistyöryhmien lisäksi tarvitaan ehdottomasti LVV-EVK-yhteistyöfoorumi. Kalatalous- ja vesistöasiantuntijoiden tapaamiset Kaakossa on ollut hyvä toimintatapa ja sellaista voisi jatkojalostaa. Pohjavesiasioissa LVV auttaa EVK:ta ja siitä on hyvä sopia tarkemmin. LVV:n vesien- ja merenhoidon yksikössä on nyt paremmat edellytykset tehdä pitkäjänteisempää työtä suunnitteluvaiheen lisäksi. YM:stä on todettu, että myös LVV edistää toimenpiteitä ja

ohjauskeinojen toteutusta. SYKE:n rooli on vielä muotoutumassa. YM:llä on halu siirtää tehtäviä SYKE:ltä LVV:lle. Jatketaan keskustelua yhteistyöstä kokouksen jälkeen.

4 Ehdotus vesienhoitosuunnitelmaksi ja toimenpideohjelmaksi

Antti Mäntykoski esitteli Kymijoen- Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelutilanteen ja keskeisen sisällön. Luonnokset asiakirjoista löytyvät työtilasta.

Suunnittelu ja yhteistyö

4. suunnittelukaudella positiivista on ollut vesien- ja merenhoidon suunnittelun yhtenäistäminen sekä suunnittelun joustavuus vesienhoitoalueiden kesken valtakunnallisessa virastossa. LVV:n vesien- ja merenhoidon yksikössä on ollut valtakunnalliset sektoritiimit, joissa on linjattu toimenpiteiden mitoitusperiaatteet. Karttojen valmistelu on kehittynyt ja siinä on säästynyt aikaa. Elinvoimakeskuksista saatiin apua suunnitteluun jonkin verran ja yhteydet asiantuntijatasolla ovat säilyneet melko hyvin.

Aikatauluhaasteena on ollut toimenpiteiden suunnitteluoppaiden valmistuminen vasta toukokuussa ja Pisara-järjestelmän keskeneräisyys suunnitelmien kokoamisen kannalta. Samanaikainen aluehallintouudistus ja säästötoimet ympäristöhallinnossa ovat vaikeuttaneet vesien- ja merenhoidon suunnittelutyötä. LVV:n muista yksiköistä ei juurikaan saatu osallistujia valmisteluun. SYKE ja YM ovat osallistuneet aiempaa vähemmän. Työpajoja ei pystytty järjestämään alueellisille yhteistyöryhmille aiempien kausien tapaan, vaan toimenpiteet ja poikkeukset käsiteltiin syksyn kokouksissa.

Sidosryhmien aiempia kausia vähäisemmistä osallistumismahdollisuuksista on tullut kritiikkiä myös alueellisten yhteistyöryhmien kokouksissa. Toimenpiteiden mitoitus ja kustannusten arviointi ovat herättäneet kysymyksiä (erityisesti maatalous, metsätalous ja vesivoima). Lupien tarkastelun toimenpide on herättänyt kysymyksiä ja yhteistyöryhmissä on tuotu esiin tarvetta tasapuolisuuteen luvitetun toiminnan ja hajakuormitusta aiheuttavan toiminnan velvoitteisiin. Energiahankkeet ja datakeskukset ovat herättäneet paljon kysymyksiä siitä onko niiden vaikutukset riittävästi huomioitu. Poikkeusten asettamisesta on tullut paljon kysymyksiä ja keskustelua. VHA2:n alueellisissa yhteistyöryhmissä on syksyn kokouksissa ollut enimmäkseen tyytyväisyyttä siihen, ettei vesiensuojelun tasosta ole lähdetty suuremmin tinkimään.

KASEVK:n näkemys on, että sidosryhmätyö on luokittelun ohella tärkeimpiä vesienhoitoprosessin vaiheista. Uudet tehtävät poikkeusten asettamisessa, joihin ei saatu HE:n mukaisia lisäresursseja, ovat ymmärrettävästi syöneet aikaa sidosryhmäyhteistyöltä. LOUEVK toi esiin haasteen, miten vesienhoitosuunnitelmiin ehditään kirjaamaan kalatiestrategian päivitys ja sieltä tuleva priorisointi. ITÄEVK:ssa on koettu, että ovat olleet aika ulkona suunnittelusta ja mitä toimenpiteiden edistämiseltä vaaditaan. LVV:stä todettiin, että kuulemisen aikana kannattaa tutustua aineistoihin rauhassa ja pidetään LVV-EVK palavereita esim. vesistöaluekohtaisesti. Kalatalousvelvoitekirjaukset kuultavaksi

lähtevissä asiakirjoissa ovat melko hyviä, LOUEVK:ssa on katsottu niitä. Kannattaa huomioida, että kalatalousmaksuilla voi kattaa mm. kalastoseurannan puutteita.

Vesien tila

Käytiin läpi pinta- ja pohjavesien tilaluokittelu VHA2:lla. Tiedotus pinta- ja pohjavesien uusista tilaluokituksista oli kesäkuussa. Vesienhoitoalueen järvistä suurin osa on hyvässä tai erinomaisessa tilassa, suurin osa virtavesistä on hyvää huonommassa tilassa ja kaikki rannikkovesimuodostumat ovat hyvää huonommassa tilassa. Suurin osa pintavesistä on pysynyt samassa ekologisen tilan luokassa kuin edellisessä luokittelussa (860 vesimuodostumaa). Tilaluokan muutoksia tuli enimmäkseen menetelmämuutoksista johtuen sekä parempaan että huonompaan luokkaan. Myös todellisia muutoksia parempaan ja huonompaa tilaan tuli jonkin verran. Pintavesien kemiallinen tila on huono kaikissa vesimuodostumissa PBDE:n (polybromatut difenyylieetterit) ympäristönlaatunormin ylittymisen vuoksi. Sen lisäksi on useita muita aineita, joiden ympäristönlaatunormin ylityksen vuoksi kemiallinen tila on hyvää huonompi osassa vesienhoitoalueen pintavesistä (mm. elohopea, PFOS, TBT, kadmium, PAH-yhdisteet). Vesienhoitosuunnitelmassa esitetään kartoilla näiden aineiden ylitykset.

Vesienhoitoalueen pohjavesialueista huonossa kemiallisessa tilassa on 65 pohjavesimuodostumaa, eli noin 7 % pohjavesimuodostumista. Vesienhoitoalueen kaikkien pohjavesialueiden määrällinen tila on hyvä, eli vedenotto ei ylitä muodostuvan pohjaveden määrää tai pohjavedenpinnan korkeus laske pysyvästi ihmistoiminnan seurauksena. Määrällisen tilan arvioinnista kysyttiin tarkemmin sillä esim. Orimattilassa on puroja, joissa on ilmennyt veden vähyyttä mahdollisesti pohjavedenoton vuoksi. Määrällisen tilan arvioinnin tilatesteihin kuuluu pohjavedenoton vaikutus pintavesiin. Kuulemisessa kannattaa lausunnossa tuoda esiin, jos on tarkempaa tietoa kohteista, joissa on havaittu vaikutuksia.

Toimenpiteet

Kaudelle 2028–2033 esitettäviä toimenpiteitä käytiin läpi toimialoille arvioitujen kustannusten osalta. Toimenpiteiden mitoitus oli ohjausryhmälle etukäteen lähetetyissä asiakirjaluonnoksissa. Haja-asutuksessa kaikkia lakisääteisiä toimenpiteitä ei ole toteutettu, joten siksi on isot kustannukset myös tulevalle kaudelle. Vesistökunnostuksiin on iso tarve suhteessa nykyiseen rahoitukseen; tarve on 9 milj.€/vuosi pelkästään VHA2:lla.

Vesienhoitosuunnitelmassa esitetään yhteenveto toimenpiteistä ja kustannuksista sekä toimenpidemäärät toimialoittain ja lista ohjauskeinoista. Toimenpideohjelmassa esitetään toimenpiteet ja ohjauskeinot toimialoittain: edellisen kauden toimenpiteiden toteutuminen, toimenpiteiden tarkemmat kuvaukset, toimenpidemäärät ja kustannukset sekä toimeenpanovastuu ja rahoitus. Aiempaa enemmän on kuvattu edellisen kauden toteutusta. Lisäksi toimenpiteet esitetään pintavesien osalta suunnittelualueittain ja pohjavesien osalta maakunnittain. Asiakirjoissa viitataan Avoin Pisara –palveluun, josta saa tarkemmat tiedot vesimuodostumiin suunnitelluista toimenpiteistä ja kustannuksista. Ohjauskeinot ovat tärkeämmässä roolissa tulevalla kaudella ja pyritään saamaan

paremmin esille, mutta pidemmät kuvaukset ovat kuulemisessa näillä näkymin vain suunnitteluoppaassa.

Poikkeukset

Käytiin läpi vesien- ja merenhoitolain mukaiset ympäristötavoitteet ja poikkeusvaihtoehdot sekä periaatteet niiden asettamiseen. Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen pintavesimuodostumista 61 % on saavuttanut vähintään hyvän ekologisen tilan. Vesimuodostumista, joissa tilatavoitetta ei ole saavutettu on asetettu, 13 %:lle on asetettu alennettu tilatavoite, 3 %:lle määräajan pidentäminen ja 84 %:ssa poikkeuksen asettamisen edellytykset eivät täyty. Vielä ei ole yhtään hankekohtaista poikkeusta asetettu ja kirjattu vesienhoitosuunnitelmiin koko maassa. Pintavesien kemiallisen tilan poikkeamia on ainekohtaisesti määräajan pidentäminen vuoteen 2033 luonnonolojen (PBDE, elohopea, TBT, nonyylifenoli) tai teknisen toteuttamiskelpoisuuden (PFOS, PAH-yhdisteet, fluoranteeni, nikkeli) vuoksi. Alennettuja kemiallisen tilan tavoitteita ei asetettu yhtään VHA2:lla. Poikkeuksen edellytykset eivät täyty neljässä vesimuodostumassa.

Pohjavesialueilla tavoitetila on saavuttamatta (tila huono) 65 pohjavesimuodostumassa. Alennettuja tilatavoitteita (mahdottomuus) (VMLJ 24 §) ei asetettu yhtään VHA2:lla. Määräajan pidentäminen luonnonolojen takia (VMLJ 25 §) (toimenpiteet käynnissä ja pitoisuudet laskussa) asetettiin kemiallisen tilan osalta 17 kpl. Määräajan pidennys pohjavesissä liittyy enimmäkseen torjunta-aineiden käyttöön (aineiden käyttö lopetettu, mutta pitoisuudet pohjavedessä ovat edelleen koholla). Lainsäädännön edellytykset eivät täyty eli poikkeusta ei asetettu 48 pohjavesimuodostumassa (esim. tiesuolauksen kloridi).

Yhteistyöryhmissä VHA2:lla ei tullut kritiikkiä asetetuille poikkeuksille. Ympäristöministeriössä on ollut odotuksia, että poikkeuksia tulisi enemmän. Melko suuri joukko vesimuodostumia jäi ilman poikkeusta. Saa nähdä mitä kommentteja tulee kuulemisessa, kun ei olla missään vesimuodostumassa alennettu tavoitetta nykyiseen tilaan, vaan kaikissa tavoitteena on parempi tilaluokka. Mahdottomuus ja kohtuuttomuus (selvitysten mukaan) on kuitenkin tarkasteltu ja siten päädytty, ettei monessa tapauksessa poikkeusten edellytykset täyty tai ei ole mahdotonta parantaa seuraavaan luokkaan. Selvityksiä ei ole pystytty tekemään vesimuodostumakohtaisesti, sitä toki voi kritisoida. Muissa maissa tehtyä työtä on Suomessa seurailtu, osassa maista on tehty poikkeusten asettamista samoin periaattein kuin Suomessa. Loppuvuonna on kokous EU:ssa ja saadaan mahdollisesti lisää tietoa muiden maiden käytännöistä.

SOVA

Toimenpidetyyppien vaikutuksia on arvioitu valtakunnallisissa toimialatiimeissä toimenpideopasta laadittaessa. Toimenpiteiden kohdentamisen ja mitoittamisen vaikutuksia on arvioitu LVV:ssä suunnittelutyön aikana. Ympäristöselostuksessa vaikutuksia kuvataan arviointikehikon lisäksi sanallisesti. Yhteistyöryhmille annettu mahdollisuus kommentoida arvioita ja melko vähän tuli palautetta. Vaikutusten arvioinnista tulee kuulemisen yhteydessä SOVA-viranomaisen lausunto ja kuulemispalautetta luultavasti muutenkin.

Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
LVV-U/145885/2026

Vesienhoitoasuunnitelman ja toimenpideohjelman viimeistely

VHA2:n vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma lähetetään ruotsin käännökseen 1.10. Ennen kuulemista lisätään vielä kartat, tarkistetaan taulukot, tarkistetaan käännös ja tehdään kuulemisvalmistelut. Kuulemisen aikana arvioidaan kuormitusvähennystarpeet ja esitettyjen toimenpiteiden riittävyys. Kuulemisen jälkeen huomioidaan asiakirjoissa kuulemispalaute ja ministeriöiden kommentit. Asiakirjat toimitetaan valtioneuvostoon vuoden 2027 lopulla ja viimeistellään julkaisuiksi.

5 Kuulemismenettelyt

Antti Mäntykoski esitteli joulukuussa käynnistyvän kuulemisen aikataulut ja kuulemismenettelyt. Kuultavia asiakirjoja ja tausta-aineistoja on valtakunnallisesti paljon. Vesienhoitosuunnitelmat (7 kpl) + yhteinen osa 2, vesienhoidon toimenpideohjelmat (7 kpl), merenhoidon toimenpideohjelma, Avoin Pisara -palvelu.

Kuulemiset alkavat joulukuussa: Vesienhoidon kuuleminen (6 kk), merenhoidon kuuleminen (3 kk), kuuleminen tulvariskien hallintasuunnitelmista (EVK:t).

Keskusteltiin kuulemisajan viestinnästä. LVV:n VMH-yksikköön on tulossa viestintäharjoittelija. Sidosryhmäyhteistyötä kannattaa järjestää alueellisesti. Elinvoimakeskusten mielestä LVV-EVK-tilaisuus kannattaisi pitää, jotta toimenpideohjelmista tulisi EVK:ille luonteva työohjelma. Muuten se voi jäädä vähälle huomiolle niiden työssä.

Asiakirjat ovat massiivisia ja sidosryhmille vaikea sisäistää. Niitä kannattaisi palastella tietyille sidosryhmille kansantajuisesti viestintämateriaaliksi. ACWAn hyödyntäminen sidosryhmäyhteistyöhön kuulemisen aikana on kannatettavaa. Viestinnän menetelmät kannattaa myös miettiä uusiksi. Vesiensuojeluyhdistyksille voisi olla hyvä järjestää omia tilaisuuksia. Valuma-aluesuunnitelmat voisivat kiinnostaa. Pelkästään kunnille suunnatut tilaisuudet eivät ole aiemmin olleet riittäviä toimeenpanon edistämiseen.

Suunnittelualueet on koettu hankaliksi hanketoimijoiden kannalta. Ehdotettiin voisiko laittaa reittikohtaiset selostukset nettiin. Suunnittelualueista Kaakkois-Suomen alue ja Uudenmaan alue ovat huomattavasti suurempia kuin muut VHA2:lla ja toimijat välillä kaipaavat vesistöalueittain tietoa toimenpiteistä. Todettiin, että tietyt aluekohtaiset toimenpiteet ovat arvioita, joita ei VHS-suunnitteluprosessilla saada kohdennettua tarkasti pienemmille vesistöalueille. Suunnittelualueiden pienentäminen ei toisi lisäarvoa, eikä siihen kannattaisi käyttää resursseja, kun aluetoimenpiteiden suunnittelu on joka tapauksessa hyvin yleisluontoista.

6 Muut asiat

Ei muita asioita.

Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
LVV-U/145885/2026

7 Kokouksen päättäminen

Seuraava kokous

Ei sovittu vielä. Pidetään tarvittaessa keväällä kokous, jos se nähdään tarpeelliseksi myös muilla vesienhoitoalueilla. Aiheena voisi olla ohjausryhmien työjärjestys ja virastojen välinen yhteistyö. Vaihtoehtoisesti pidetään vuoden ensimmäinen kokous vesienhoidon kuulemisen jälkeen, kun palautetta on ehditty käydä läpi LVV:ssä. Toinen kokous olisi syksyllä ennen vesienhoitosuunnitelman toimittamista ympäristöministeriöön.

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Timo Kinnunen ryhmäpäällikkö ohjausryhmän puheenjohtaja	Tiina Ahokas ylitarkastaja ohjausryhmän sihteeri

Liitteet: Esityslista, kokouksen esitysmateriaali

Jakelu: Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet

Tämä asiakirja LVV-U/145885/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/145885/2026 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Kinnunen Timo 10.11.2026 08:34

Esittelijä Ahokas Tiina 10.11.2026 08:34